

La Coma

Capolat

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	La Coma es troba a l'extrem meridional d'un cap de serrat, a la zona de l'antiga parròquia de Sant Andreu de Farners, a la part oriental del municipi de Capolat.
Emplaçament	Prop de la carretera que s'agafa al km 17 de la BV-4241.
Alçada:	1057.7
Coordenades:	
Latitud:	42.082231381942
Longitud:	1.7828053279864
UTM Est (X):	399324
UTM Nord (Y):	4659623

Classificació

Número de fitxa	08045 - 17
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XII, XIII, XIV, XVII, XVIII, XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial - productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08044A011000130000SE
Autoria de la fitxa	Marta Sánchez Soler - Societat d'Arqueologia del Berguedà
Data de registre de la fitxa:	dj., 18/11/2021 - 10:34

Descripció

La Coma és una domus medieval convertida en masia. L'edifici actual té una planta molt irregular, ja que ha tingut moltes reformes i ampliacions al llarg de la història. L'edifici principal és de planta pràcticament quadrada i consta de planta baixa, pis i golfes. Al nord d'aquest edifici hi ha un seguit d'annexos compostos per una pallissa, unes corts, un femer i una fogaina. Al costat est s'hi va annexar també una estructura de dos pisos, la planta baixa de la qual funcionava com a pastador. Els murs de la façana est i part de la nord de la casa són de carreus rectangulars bastant grans de pedra sorrenca. Tenen aproximadament un metre de gruix i els carreus estan disposats en fileres.

La resta de parets exteriors de la domus tenen algunes filades de carreus a la part inferior, però la resta estan reconstruïdes posteriorment amb pedres irregulars. Els murs dels annexos són tots de gruix inferior als de la domus i els paraments són de pedres més petites i irregulars. La porta actual d'accés a l'edifici té llinda de fusta sobre muntants asimètrics formats per carreus bastant grans de pedra sorrenca. Les finestres són bastant senzilles, de forma rectangular i sense cap decoració especial. La coberta és de teula àrab a dos vessants i amb el carener d'est a oest. L'ampliació de llevant té la teulada a un sol vessant inclinat a llevant.

Observacions:

A l'interior de la casa encara es conserva unes portes i un forn, en molt bon estat de conservació, del segle XVII.

Història

La Coma és una domus medieval. La primera menció a un propietari d'aquesta és de l'any 1383 moment en què està documentat Balaguer Coma, habitant de Sant Andreu de Farners. Per un document del 23 de setembre de 1411 sabem que Balaguer Coma havia obtingut llicència del comte de Cardona per reformar i fortificar la domus de la Coma de Farners. En aquest document es parla que els homes de la parròquia de Farners van sol·licitar poder-se refugiar en aquesta fortalesa per defensar-se en temps de guerra i el comte els ho va concedir (Galera, 2020). En algun moment de l'últim quart del segle XIV la domus va passar a Guillem Moixí el qual apareix, el 1490, com a habitant del mas de la Torre de la Coma de Capolat (Cunill, 2020). Va continuar sent propietat d'aquesta família fins a un moment indeterminat del segle. En un document de novembre del 1710 la Coma consta entre les possessions de Jaume Callar i de Tord (ACA. Notarials. Berga. Sèrie General, 605, nº 76). Després el mas passarà a la família de Martín, que en són els últims propietaris coneguts. En la relació de les cases de pagès de 1856 apareix la Coma amb Ramon Trasserra com a masover (ACBR. Relació de les cases de pagès, 1856).

Pel que fa a l'evolució constructiva de l'edifici hi ha diferents moments. La part més antiga és la meitat est de la casa i dataria dels segles XII-XIII. En aquest primer moment la Coma tenia una estructura quadrada i era una domus fortificada. La meitat oest d'aquesta va ser refeta més tard. A la planta baixa s'hi edifiquen els estables i una sala amb foc i a la planta pis s'hi fan diferents habitacions. També és en aquest moment que s'adossa a la casa una estructura de dos nivells, la planta baixa de la qual servirà de pastador i on hi haurà el forn, i a la planta s'hi faran habitacions. Al segle XVIII es construeix una pallissa adossada al mur nord. Un segle més tard es construiran les corts de llevant i l'edifici que engloba femer a la planta baixa i unes corts a la superior. També data d'aquesta època la pallissa nova, un edifici rectangular de dos pisos. Finalment, al segle XX, s'amplia la pallissa nova cap al llevant.

Bibliografia

CASACUBERTA, A., CUNILL, J., SÁNCHEZ, J. (2022) Història dels masos del Municipi de Capolat. Inèdit.

CORTÉS, Maria del Agua (2018) La Masia a la Catalunya Central. Evolució, tipologies i espais.

FARELL CUNILL, Jaume (2020) Els primers cognoms del Berguedà. Inèdit.

GALERA, Andreu (2020) "Noticia documental sobre la dous de la Coma de Farners (Capolat) (1411)" L'Erol, núm. 144, pp 51-58.

SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004). Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit.

